

Intervju: METKA ŠKORNIK

Pogovarjala se je Branka Trčak

Metka Škornik je diplomirana biologinja in profesorica biologije, ki je na vseh področjih, ki se jim je posvetila, pustila velik pečat. Vsega, česar se je lotila, se je lotila na široko, pa naj bo to študij biologije, poučevanje na srednji šoli, članstvo v botaničnem društvu, delovanje v gorski straži ali nenazadnje tudi vrtničkarstvo in kulinarika. Najverjetneje jo je najbolj zaznamovalo poučevanje biologije na Gimnaziji Bežigrad, kamor je prišla z dobro podlago s študija biologije na ljubljanski univerzi. Ljubitelji botanike smo Metkino aktivnost močno občutili v Botaničnem društvu Slovenije, kjer že od začetka ustanovitve društva mesečno vodi botanične večere, bila je predsednica društva in na različne načine aktivna pri večini ostalih dogodkov, ki so se in se še odvijajo v društvu. Zelo aktivna je tudi na družbenih omrežjih, kjer skuša delovati strokovno in na tak način ozaveščati najrazličnejše profile in interesne skupnosti.

Metka, pričela bom z najbolj šolskim vprašanjem. Kdaj si se odločila, da boš študirala biologijo?

To je edina stvar, o kateri sem razmišljala, potem ko sva se dogovorili za ta pogovor. Doma sem s podeželja, iz Rimskih Toplic, kjer raste veliko zanimivih rastlin, od blagajevga volčina do drugih alpskih rastlin. Že moja mama je želela študirati farmacijo, vendar je morala po vojni čim prej v službo, zato se ji želja ni uresničila in očitno sem podedovala njeno ljubezen do naravoslovja. Oče je bil ribič in planinec in ves čas smo kot družina bili vpeti v naravo. Konec moje osnovne in v začetku srednje šole je Tatjana Vrčkovnik (takrat še Knez), ki je kasneje poučevala pedagoške predmete na Oddelku za biologijo, za diplomsko delo popisovala floro v dolini Gračnice in na Kopitniku. Nekako je naneslo, da sem šla nekajkrat z njo in tudi to je bila ena od stvari, ki je močno vplivala na mojo izbiro študija. Za maturantski ples sem tako od strica dobila v dar *Malo floro Slovenije* (1969). Seveda so me spraševali, kaj pa, če ne bom dobila službe, in kaj, če ne bom naredila sprejemnih izpitov. To, da ne bi bila sprejeta, zame ni bila možnost. Kasneje sicer sprejemnih izpitov ni bilo, ker se nas je vpisalo ravno toliko, da so vse sprejeli, da pa ne bi bilo službe, tega pa nisem priznavala, ker menim, da se

Metka Škornik. (foto: Peter Skoberne, 16. 7. 2010)

službo vedno dobi, če se hoče. Tudi danes dijakom rečem, naj gredo študirat tisto, kar jih zanima. Ker študirati nekaj, kar te ne zanima, in nato še v tem delati, se mi zdi mučno.

Kakšna so bila študijska leta?

Že v začetku študija sem se začela družiti z Andrejem Podobnikom (op. a. kasneje tudi učitelj na bežigrajski gimnaziji in trenutni predsednik Botaničnega društva Slovenije), Metko Kralj, Andrejo Seliger in njenim možem Janezom, ki me je v pr-

vem letniku faksa učil fiziko, in zagotovo še kom, ki se ga trenutno ne spomnim. Na fakulteti sem izbrala raziskovalno smer, sistematsko-ekološki blok in tu sem se bolj približala botaniki. V višjih letnikih sem pri profesorju Andreju Martinčiču honorarno urejala herbarij mahov Srečka Groma. To se je dogajalo nad Lipo (nad gostilno Pod lipo na Rimski cesti), kjer je imela »biologija« takrat, pred izgradnjo Biološkega središča, tudi svoje prostore. Takrat izpita pri prof. Martinčiču še nisem imela opravljenega in spomnim se, da mi

Iz časov študija, nekje iz začetka 80. let, v dolini Kolpe. Od leve: Simon Pleško, Benjamin (Beni) Tome, Irena Lavrač (prej Štimec), Manca Dovč (prej Žolnir), Metka Škornik.

je marsikdo rekel, kako bom z lahkoto naredila izpit. Sama sem menila ravno obratno. Če vsak dan s profesorjem piješ kavo med odmorom, se moraš na izpitu izkazati. Na vseh terenskih vajah pri ekologiji rastlin so me izkoristili za popise flore, razen če sem se uprla, da sem spoznala še kakšne aparature, s katerimi smo pri rastlinah merili določene parametre.

Se spomniš kakšnega posebnega dogodka iz študijskih let?

V prvem letniku smo imeli v okviru predmeta obramba, ki ga danes seveda več ni, nek poseben dan, ko smo skupaj z Brankom Vrešem in Ireno Lavrač šli na Šmarno goro, kjer smo z *Malo floro Slovenije* določali neko rastlino in jo določili kot neko vodno vrsto. Ker smo vedeli, da je določitev napačna, smo direktno s terena odšli v knjigarno na Bavarskem dvoru, kjer so imeli tudi tujo literaturo. V enem izmed treh zvezkov zbirke *Dtv-Atlas Biologie* je bila narisana tudi »naša« rastlina in od takrat vem, da je to deveterolistna konopnica.

Posebno je bilo tudi to, da smo se po terenskih vajah veliko družili. Čeprav so bila to prostočasna druženja, pa so zelo pomembna, ker smo se na ta način z osebjem, ki dela na fakulteti, bolje spoznali in navezali stike. Nekateri od teh stikov so se ohranili še desetletja po končanem študiju, in tudi ko sem kaj potrebovala v okviru svoje službe, sem se kadarkoli lahko obrnila nanje.

Vaše terenske aktivnosti so bile tudi športno obarvane, kajne?

Mi smo bili zanimiv letnik, saj smo si že v prvem letniku kupili mrežo in žogo za odbojko, ki smo ju vlačili s seboj na vse terenske vaje, tudi v Tivoli, na Kum in Komno, na železniških postajah smo igrali in

tudi za žogo, ki se je odkotalila s Kuma na bregu navzdol, je moral nekdo teči. Spomnim se, kako smo maja 1979 ob igranju odbojke spremljali prvi slovenski vzpon na Mont Everest.

Tudi v tvojih študentskih časih so že obstajali tabori. Najbrž tudi tam nisi manjkala?

Tako je, seveda nisem manjkala. Kot mentorica sem sodelovala na kakšnih 10 srednješolskih raziskovalnih taborih. Takrat je bil zelo aktiven Klub mladih raziskovalcev Koper, v katerem so bili aktivni tudi Mitja Kaligarič, Bojan Marčeta, Miki Tratnik in drugi. Oni so bili še srednješolci. Tabori so potekali v Istri, bili so pa zelo asketski. Hodila sem pa tudi po raziskovalnih taborih, ki so jih organizirali recimo Janko Božič, Dušan Plut, Tone Wraber. Po drugem letniku na faksu nas je pet šlo v Bosno na Prenj, Andrej Podobnik, Metka Kralj, Janez in Andreja Seliger, ki jima je to bilo poročno potovanje, in jaz. Ko smo izstopili, je z istega vlaka izstopilo še pet biologov, med njimi Milan Strle, ki smo jih poznali in so šli proti isti koči kot mi. Imeli smo tudi nekaj raziskovalnih taborov po Jugoslaviji.

Tema tvojega diplomskega dela je bila skupina alpskih makov (*Papaver alpinum* agg.). Si sama izbrala to temo?

Odločila sem se, da bom delala diplomu iz botanike, moj mentor je bil Tone Wraber in na izbiri sem imela več možnosti. Ena je bila, da bi preučila bertolonijevo in travniško kaduljo, nato pa sem se odločila za agregat alpskega maka v Sloveniji, zato da sem lahko hodila v hribe, saj sem imela planinstvo privzgojeno od doma. Za diplomu sem dobila Prešernovo nagrado in spomnim se, da je nekdo čestital profesorju Wraberju, ki se je obrnil k meni

in rekel, da za to pa je treba čestitati kar meni, saj je to moja naloga. To je bila zelo lepa gesta, saj sem dejansko bila pri nalogi precej prepuščena sama sebi.

Kdo te je na univerzi učil botaniko?

Franc Sušnik v prvem letniku splošno botaniko, Vlado Ravnik sistematsko botaniko, Tone Wraber je bil tedaj še njegov asistent, ki me je učil na vajah, ekologijo rastlin Andrej Martinčič in fiziologijo rastlin Nada Gogala. Ona je predavala še nekaj izbirnih predmetov s področja fiziologije rastlin.

Si tudi profesorica biologije. Si opravila tudi izpite s te smeri, da si lahko kasneje sploh učila na gimnaziji?

Tako je, ko sem končala raziskovalno smer, sem skupaj s kolegom iz letnika, Andrejem Jaklinom iz hrvaške Pule, vpisala še pedagoško smer. Nekako nama je takrat uspelo, da sva v enem letniku vpisala 3. in 4. letnik pedagoške smeri. Takrat smo morali diplomu delati le na raziskovalni smeri, za dodatno pedagoško smer pa so zadostovali opravljeni izpiti. Ob končanem študiju sem dobila naziv diplomirani biolog in profesor biologije, usposobljen za poučevanje zdravstvene vzgoje.

Kaj ti je dal študij pedagoške smeri?

Strokovni del študija ti da raziskovalno osnovo in dobro znanje biologije na številnih področjih, pedagoški pa ti da bolj to, da znaš razmišljati, kako bi sam želel izvajati pouk. Pomemben vpliv name je v tem pogledu imel profesor biologije iz moje srednje šole, Gimnazije Karla Destovnika Kajuha v Celju, prof. Jože Rotar, ki je bil pred odhodom v pokoj. V četrtem letniku smo pri posebnih urah poglobljali poglavja iz biologije za maturo, ki jih je vodila druga profesorica. Takrat se je v srednje šole uvajala t. i. nova biologija. Rotar je učil še po starem programu, ki je vključeval botaniko, zoologijo, geologijo in ekologijo, v »novi« biologiji pa se je učilo že o DNK, kar je bilo v tistih časih bolj »nobel«. Mi smo takrat veljali za zastarele. Na poglobljanju, kjer smo se srečali dijaki iz obeh programov, se je izkazalo, da smo mi iz klasičnega sistema znali stvari med sabo bolje povezovati in da smo procese tudi bolje razumeli. Prav to se tudi meni zdi bistveno pri poučevanju biologije, da učenci na koncu razumejo same procese in da jih znajo med sabo povezovati. Spomnim se, da so predmeti iz naravoslovja bili zelo zahtevni in da je kasneje v času študija za nas, ki smo prihajali s »Kajuha«, veljalo, da ne bomo imeli težav pri študiju. Iz mojega C razreda smo kar tri sošolke doštudirale biologijo.

Kaj je pomembno pri izbiri srednje šole; širina znanja, ki ti jo šola da, ali socialno okolje, v katerem se dijak dobro znajde?

Oboje se mi zdi pomembno. Širina znanja, ki jo dobiš, je zelo pomembna, zlasti tistih predmetov, ki jih poslušаш samo v srednji šoli. Povezava s sošolci pa je pomembna zlasti v smislu, da vidiš, kaj bi vzel od nekaterih, torej kaj se lahko od njih naučiš. To ne pomeni, da si preračunljiv, ampak da se od drugih učiš stvari, ki bi tebi koristile, hkrati pa drugim daš nekaj svojega. Mnogi stiki iz teh let ostanejo vse življenje živi.

Večino svojega življenja si učila na Gimnaziji Bežigrad. Ker si poučevala tudi na drugih šolah, me zanima, kaj bi postavila pri tej gimnaziji.

Pogosto rečem, da tisti dijak, ki sodi na to šolo, lahko na njej tudi dobro dela. Dijaki, ki se vpišejo na to šolo, so odgovorni, pripravljeni so veliko delati in ne rabijo, kot jaz rečem, krokarja na rami, ki jih bo kljuval, da naj se učijo. Moram povedati, da je bila velika sprememba za nas, ki tu učimo, uvedba mednarodne mature v začetku 90. let in kasneje mednarodne šole. Pri mednarodni maturi (IB – *International Baccalaureate®*), ki poteka v tretjem in četrtem letniku, je program namenjen praviloma uspešnejšim dijakom in poteka v angleščini, tudi izpit je seveda v angleščini. Kasneje smo uvedli tudi mednarodno šolo (MYP – *Middle Years Programme*), ki prav tako poteka v angleščini in je namenjena otrokom diplomatov in drugih tujcev, ki so se priselili v Slovenijo. Z uvedbo programa IB se je za učitelje, ki so učili v tem programu, marsikaj spremenilo, spremembe so prišle tudi do nas, ostalih učiteljev. Kolegi so hodili na tečaje angleščine v tujino, hodili so na seminarje za mednarodno šolo. Od njih je vse novo znanje prihajalo tudi do nas, ki nismo poučevali v teh programih. Zelo pozitivno je bilo tudi to, da smo imeli dostop do kakršnekoli literature in zelo dobro opremo. Tu smo imeli učitelji veliko prednost pred drugimi šolami.

Pozitivno se mi zdi tudi to, da so na tej šoli dijaki iz zelo različnih držav, različnih barv kože, različnih verskih prepričanj, v istem razredu se srečajo tudi dijaki iz držav, ki so med seboj v vojni, in vsi ti dijaki med sabo normalno sodelujejo in sprejemajo drugačnost.

Ko je bila vojna na Balkanu, smo v razred sprejeli dva fanta, ki sta bila begunca. Med uro biologije sta sedela v zadnji klopi. Ko je zazvonil zvonec, sta izginila in nihče ni vedel, kje sta. Bila sta pod mizo, saj sta pričakovala zračni napad. Še danes se mi ob spominu na ta dogodek naježi koža in

ob tem dogodku sem dojela tudi določene vzorce pri svojih starših, ki sta preživela drugo svetovno vojno. Če je pravi vzgojni trenutek, to zgodbo še danes rada povem pri pouku.

Nekaj tvojih dijakov je šlo tudi študirat biologijo. Verjetno si pri nekaterih tudi ti zaslužna za to?

Ja, zelo vesela sem lanske generacije, saj od 16, ki so imeli na maturi biologijo, štirje sedaj študirajo biologijo. Od nekoliko starejših se spomnim Ceneta Fišerja, Marka Krefta, Lejle Pašič, Darje Stanič, Katarine Šoln, Jake Razingarja, učila sem tudi Luko Omladiča, ki sicer ni biolog, je pa v okoljskih vodah. Naj mi mnogi, ki jih sedaj nisem omenila, tega ne zamerijo, ker jih je bilo res veliko. Res je tudi, da nekaterim v drugem letniku, ko izbirajo maturitetne predmete in ne izberejo biologije, povem, da je škoda, ker jih sama vidim na biologiji. Mnogi od teh si naslednje leto premislijo in izberejo biologijo. Dijaki so pogosto pragmatični in izberejo, kar bodo rabili. Ne vem, koliko sem zares zaslužna, da se nekdo odloči študirati biologijo, se pa trudim z dijaki in jih vzpodbujam za raziskovalne naloge, pri čemer se naučijo navajanja drugih virov, skoraj vsa leta

sem vodila biološki krožek, sodelovala pri pripravah na tekmovanje iz biologije, tekmovanja tudi organizirala in izvajala, letos pa z dijaki že drugo leto sodelujemo na Dnevu očarljivih rastlin. Tudi s sodelovanjem pri projektu APPLAUSE, ki ga je vodila Mestna občina Ljubljana, sem ozaveščala dijake o invazivnih rastlinah, sedaj pa smo povabljeni k mednarodnemu projektu ARACNE, ki se bo ukvarjal z murvami, raziskovanjem gojenja sviloprek in svilarstvom v preteklosti in sedaj. K projektu bomo pristopili, seveda, bom pa pritegnila tudi mlado kolegico, saj bom pred koncem projekta zaključila svojo službeno pot.

So dijaki kdaj kakšno ušpičili?

Ja, spomnim se dogodka, ko so enkrat kolektivno špricali uro biologije, razen treh, ki ne vem, zakaj pri tem niso sodelovali. Bil je razred res dobrih dijakov in razjezilo jih je, ker nisem želela pri poglavju genetike odgovoriti na določena vprašanja, saj sem želela najprej razložiti osnove. Dijaki so to razumeli, kot da jim jaz nočem odgovoriti na vprašanje.

Obletnica končanja faksa v Piranu: z Nino Gunde Cimerman in Benijem Tometom. Zdaj se znova srečujejo vsako leto. (foto: Branko Vreš, 22. 9. 2018)

Kako ste potem to rešili?

Mislím, da smo se pogovorili, skupaj z njihovo razredničarko. Od tedaj dalje sem pri genetiki vedno povedala, da če na kaj ne bom odgovorila, je to zato, ker želim najprej razložiti snov po korakih, saj bodo od odgovora na vprašanje tako vsi nekaj odnesli, ne samo tisti, ki sprašuje.

V naši družbi se posameznik v množici zelo nerad oglasi in vpraša, če mu kaj ni jasno ali tudi če mora samo izraziti svoje mnenje. Kje meniš, da je vzrok za to?

Jaz lahko povem o izkušnjah, ki jih imam v šoli. V OŠ so učenci zelo raznoliki in so tisti, ki jih snov bolj zanima ali želijo več vedeti, včasih zasmehovani s strani drugih. To vem zato, ker mi starši na govornih urah pogosto rečejo, da je njihov otrok srečen v šoli, saj ni zasmehovan, če želi delati, če ga zanima snov, če kaj vpraša, če mu je znanje vrednota. Dijake spodbujam, naj vprašajo, če ne razumejo. Na ta način si bodo marsikaj razjasnili, tudi sošolci, ki si niso upali vprašati, razmišljajo pa morda enako, si bodo popravili napačno razumljene koncepte.

Kaj meniš o znanju biologije, s katerim pridejo učenci iz osnovne v srednjo šolo?

Znanje osnovnošolskih učiteljev je zelo pomembno, čeprav včasih to ni dovolj poudarjeno. Zakaj? Naj povem izkušnjo. Dijaki pri pouku prisežejo, da jim je jasno, da pri živih bitjih celično dihanje poteka ves čas, fotosinteza pa pri rastlinah takrat, ko lahko poteka, torej ko je na voljo svetloba, kar v grobem pomeni podnevi. V testu pa se pri tem vprašanju neredko zmotijo in odgovorijo napačno: da imajo rastline fotosintezo, živali pa celično dihanje. Nikoli mi ni bilo jasno, zakaj tolikokrat napačno odgovorijo in enkrat, ko se temu čudim, neka dijakinja pove, da njej pa je jasno. Razložila je, da so jih v četrtem razredu OŠ naučili točno to, da imajo rastline fotosintezo, živali pa dihanje. To so tiste informacije, ki se ti zapišejo nekam globoko v možgane in jih presežeš, ko si umirjen, v stresni situaciji pa pridejo na plano. To je slaba strokovna podkovanost nekaterih OŠ učiteljev, nikakor pa ne vseh. Menim, da bi v OŠ koncept poučevanja biologije moral biti zastavljen na način, ki bi poudarjal razumevanje, poznati bi bilo treba nekaj rastlin in živali in se učiti predvsem biologijo, ki jo vidiš na oko. Seveda bi bi-

lo treba pojasniti, da obstajajo sistemi na nivoju tkiv in celic in DNK. Takšen načrt je zelo zahtevno pripraviti, ni pa nemogoče. Pomembno pa je, da bi hkrati z njim morali biti usposobljeni tudi učitelji.

Še eno stvar opažam v zadnjih letih. V osnovnih šolah je bilo včasih t. i. nacionalno preverjanje znanja (NPZ), tudi mala matura smo temu rekli. Tu si dosegel določeno število točk, ki so bile kvalifikacijske, skupaj z ocenami iz spričevala. Ko so ukinili rezultate NPZ za vpis v srednjo šolo, so ostale le ocene vseh predmetov zadnjih treh let v osnovni šoli. Tako so ocene vseh predmetov enakovredne, kar nikakor ni korektno. Mladi, ki bi radi prišli na določene gimnazije, ki »zahtevajo« visoko število točk za vpis, so tako nekoliko pozabili na znanje, saj samo hlatajo za visokimi ocenami. Razumem jih, ker je to pač sredstvo do določenega cilja, ampak sprememba sistema z ukinitvijo NPZ po moje ni bila modra odločitev. Ravno nasprotno je dosegla, kot naj bi po besedah tedanjega ministra, ki je sprejel tak odlok. Povečala je stres in negotovost ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo, najbolj prav tistim bodočim dijakom, ki so dobri na naravoslovnem področju, pa morda kažejo malo manj interesa pri likovnem pouku, glasbi, kar žal rezultira v kakšni štirici več in jim zapira pot na zeleno šolo. Prav tako ni korektno, da prav nič ne štejejo zlata priznanja iz znanj slovenščine, matematike, fizike, biologije ...

Ali so med starši dijakov tudi takšni, ki so začrtali poklicno pot svojega otroka?

Žal tega ni malo in dijaki imajo zaradi tega pogosto težave. Včasih jih moramo pred starši dobesedno braniti in jim damo vedeti, da smo na njihovi strani ter jim pomagamo najti neko pravo pot. Žal pa je sistem tako velik, da vseh s težavami ne opaziš, če pa opaziš, pa tudi kakšnega direktno ogovoriš. Včasih jim svetujem, naj se obrnejo na šolsko svetovalno službo, kamor se lahko v stiski obrnemo tudi zaposleni.

Kako je biti učitelj v isti koži prvo leto in čez 20, 30 let?

Prvo leto sem bila verjetno grozna, četudi bi kdo od tistih prvih dijakov rekel, da nisem bila. Da postaneš dober učitelj, moraš z vsaj dvema generacijama od prvega to četrtega letnika. To je nujno, da imaš celosten pregled in da vidiš, kaj je kje smiselno poudariti, kakšne so povezave. Pri biologiji ne moreš preskočiti poglavij, ker je vse tako zelo prepleteno in povezano. Učitelj zori in vem, da včasih nisem bila takšna, kot sem zdaj. Sodelavka mi je enkrat rekla, da jaz točno vem,

Branko Vreš, Metka Škornik in Irena Lavrač na Ljubljanskem barju. (foto: Benjamin Tome, 18. 5. 2023)

zakaj določeno stvar v prvem letniku povem. Zato ker jo bom kasneje uporabila na drugem mestu. Recimo pri aktivnem prehodu skozi membrano omeniš kalij-natrijevo črpalko, saj jo boš kasneje omenjal še pri drugih poglavjih, pri živčevju, recimo, in jih boš takrat spomnil na to. Učni načrti so sedaj napisani ciljno in učitelji imamo avtonomijo, kaj in koliko bomo zahtevali. Podrobno dajanje navodil učiteljem, kaj točno morajo zahtevati od dijakov, se mi ne zdi pametno. Včasih preverjam, ali dijaki razumejo snov, tudi na primer tako, da jim pokažem sheme dihalnih verig iz različnih virov in jih vprašam, ali se znajdejo. Ni smisel v tem, da se naučiš sliko, ampak da razumeš, kaj slika prikazuje.

Učitelji biologije ste pravzaprav prisiljeni celotno biologijo dobro poglobiti in povezati različna poglavja med seboj. Tega drugim biologom, tudi univerzitetnim učiteljem, ni treba, ker predavajo predmete, ki se jim znanstveno podrobneje posvečajo. Meniš, da bi bil zaključni izpit, s katerim bi obnovili in povezali vse med študijem pridobljeno znanje, po končanem študiju smiseln?

Enkrat mi je Alenka Gaberščik (op. a. profesorica za ekologijo rastlin) rekla, da smo srednješolski učitelji v bistvu edini biologi, ki pokrivamo vso biologijo, in da se ona pri kakšnem vprašanju zlahka izmuzne in odgovori, da to pa ni njeno področje, in ga usmeri k strokovnjaku za to področje. Tega se takrat nisem zavedala. Ja, zdi se mi, da bi takšen izpit, zlasti na pedagoški smeri, bil zelo na mestu. Na takšen način bi zelo pozitivno vplivali na usposobljenost učiteljev.

Kje si začela svojo službeno pot?

Prvo službo sem leta 1983 opravljala kot laborantka na Gimnaziji Kranj, ker sem nadomeščala Marijo Štremfelj, ki je šla na porodniško, prvega septembra 1984 pa sem prišla na bežigrajsko gimnazijo. Ko se je uvedla matura, leta 1995, se je nekdanja Srednja železničarska šola preimenovala v Gimnazijo Šiška, kjer je učila Nataša Lovka, biologi smo bolje poznali njenega moža, dr. Milana Lovko. Zaradi težav z njenim zdravjem so sredi leta nujno potrebovali zamenjavo, zato me je poklical ravnatelj te šole, ki je pred tem bil pomočnik ravnatelja na bežigrajski gimnaziji, in vprašal, če bi prišla tja učiti maturitetno skupino. Šest let sem nato učila na obeh šolah. Na ta način sem dobila t. i. ljubljansko širino. Ko so dijaki marca pisali poskusno maturo, je le en v Šiški pisal bolje od najslabšega na bežigrajski. Sicer so biologijo na maturi tisto leto v Šiški vsi

Malica po delovni akciji odstranjevanja dresnika z »Gartlci«. (foto Branka Trčak, 30. 9. 2019)

opravili pozitivno, razen enega, ki je padel pri vseh predmetih.

Odkar obstaja tudi izobraževanje za odrasle za kozmetičnega tehnika, tudi tam učim biologijo in mikrobiologijo. Zanimivo je poučevati na različnih šolah, saj ti te izkušnje zelo veliko dajo. Na kozmetični šoli imaš lahko zelo različne zgodbe dijakinj, tudi takšnih, ki so potem, ko so svoje otroke gor spravile, vpisale to smer, ker ali rabijo maturo ali so delale nekaj, kar jim ni všeč, in so prišle sem za lastno veselje. Nekatere želijo odpreti salon in rabijo izobrazbo in se v šolo vozijo od daleč. Veliko truda in tudi odrekanj je marsikdaj pri ženskah, no, tudi kakšen moški je vmes, ki obiskujejo to šolo. Na koncu toliko bolj cenijo pridobljeno izobrazbo in predvsem znanje.

Učitelja v šoli doletijo še druge zadolžitve poleg poučevanja. Kaj vse je doletelo tebe?

Res je, teh aktivnosti je bilo veliko, večina od teh mi je bila v veselje. Ubežati ne moreš mentorstvu raziskovalnih nalog, teh ni bilo malo in številne so na državnih srečanjih mladih raziskovalcev prejele zlato ali srebrno priznanje. Sodelovala sem tudi pri prenovi srednješolskih učnih načrtov in izvajala seminarje na študijskih skupinah za učitelje biologije na srednjih šolah ter aktivno sodelovala na nekaterih seminarjih in konferencah, namenjenih učiteljem biologije ali naravoslovja. Mnogo let sem imela tudi hospitacije za študente biologije, bila sem mentorica bodočim učiteljem biologije, ki so opravljali strokovne izpite, ter pripravnikom za učitelje biologije.

Tvoja vloga v Botaničnem društvu Slovenije je neprecenljiva. Verjetno smo eno redkih bioloških društev, ki ima redna vsakomesečna srečanja (s poletnim premorom) zaporedoma že več kot 30 let. Naj pojasnim bralcem, da ta

srečanja potekajo vsak prvi ponedeljek v mesecu na Gimnaziji Bežigrad in da so se v času korone tam prekinila in se premaknila na splet. Sedaj jih vodimo po t. i. hibridnem sistemu, kar pomeni, da se lahko zopet srečujemo tudi v živo. Razloži, prosim, kako je bilo s temi srečanji na začetku.

Že v času študija so potekali neki botanični večeri, katerih vodstvo sem od nekoga, ki se ga sedaj ne spomnim, prevzela. Ko sem končala študij, je to prevzel Mitja Kaligarič in za njim je to nekako zamrlo. Po nekajletnem zatišju je Andrej Podobnik predlagal, da bi midva to obudila, in sem bila za. Od tedaj sem to vodila jaz in to je bilo še preden smo ustanovili društvo. Vmes smo delovali tudi kot botanična sekcija Društva biologov. Prvo predavanje je imela Nada Praprotnik o nekem botaniku, kmalu zatem je predaval Nejc Jogan *Ne trave – morske trave*. Srečanja so najprej potekala na SAZU, nato v Biološkem središču. Ker je bilo nekaj neugodnih situacij, ko je bila predavalnica, v kateri naj bi imeli srečanje, zasedena ali zaklenjena, pa ni bilo ključa in podobno, sem postavila pogoj, da bom vodila srečanja le, če bodo potekala na bežigrajski gimnaziji. Od tedaj smo na tej lokaciji. Glede na to, da se približuje moja upokojitev, se bo morda v prihodnosti tudi tu kaj spremenilo. Kakorkoli, srečanja na bežigrajski gimnaziji so se pričela pred ustanovitvijo društva in v tistem času se je hkrati začelo govoriti tudi o reviji *Hladnikia*. Takrat je profesor Wraber organiziral tudi jesenska botanična srečanja na različnih koncih Slovenije. Prvo je bilo v Krškem, ker je bilo posvečeno Alfonsu Paulinu, nato je bilo v Idriji, ko se je obelodanila ničta številka *Hladnikie*, pa smo bili na Meljskem hribu v Mariboru. Bila je Martinova sobota, 13. novembra 1993, in pošastno je snežilo. Društvo je bilo ustanovljeno potem šele leta 1998. Pomembno se mi zdi poudariti, da predavanja na naših srečanjih posegajo daleč

izven stroge botanike. Predavajo nam tudi zoologi, arheologi, lesarji, agronomi, tudi matematika smo že imeli.

Poleg vsega omenjenega se v prostem času ukvarjaš še z raznimi hobiji, kot so vrtnarstvo, kulinarika, zelišča. Pri nekaterih si tudi aktivna na spletu. Razloži kaj več o tem.

Ha, ha, ha. Res je, dolga leta sem moderatorica na forumu Kulinarika Slovenija, kjer sem bila zelo aktivna, ko je bil ta forum zelo aktiven. Zdaj se je stanje tam malo umirilo, verjetno tudi na račun drugih družbenih omrežij. Včasih je bilo zelo veliko dela s tem in paziti je bilo treba na komunikacijo med člani. Imamo pa tudi spletni forum Gartlc, namenjen vrtnarstvu, v okviru katerega se tudi dobivamo v živo. Ta forum je nastal, ko na nekem večjem vrtnarskem forumu stvari niso dobro delovale in smo se »odcepili«. Se-

daj je to forum z 10-letno tradicijo, mnogimi vsebinami, ena od njih so na primer okrasne rastline, rastline za prehrano, in te skupine so dalje razdelane na podskupine. Tu si izmenjujemo izkušnje, izmenjujemo si semena rastlin, videvamo se v živo. Smo pa v Gartlcu ljudje ozaveščeni in se zavedamo tudi problematike vnosa invazivnih tujerodnih vrst.

Še to lahko dodam, da za revijo *Svet ptic* že vrsto let pišem kratke prispevke o zanimivih rastlinah.

Zelo aktivna in pedagoška si tudi na spletu, na družbenih omrežjih, kjer opozoriš, ko nekdo napačno določi kakšno rastlino ali ko kdo želi recimo v svoj vrt posaditi papagajčke (op. sirska svilnica – vrsta, ki je na evropskem seznamu invazivnih vrst).

Ja, na spletu znam biti včasih kar sitna. Predvsem želim strokovno delovati in

opozarjati na neustrezne prijeme in pogosto dodam, da kdor hoče, se lahko kaj nauči. Nekateri so za takšne informacije zelo hvaležni, seveda pa je ogromno takšnih, ki sami vedno najboljše vedo. Zaradi prvih je vredno vztrajati, čeprav sem že večkrat razmišljala, da tega ne bi več počela. Vztrajam tudi zato, ker živim v svojem mehurčku, v svojem okolju sem obdana z določenimi ljudmi, s katerimi delim poglede, vrednote, večina jih je izobraženih in razgledanih, formalno ali neformalno. V skupinah na družbenih omrežjih so pa tudi ljudje, ki jih v realnem življenju nikoli ne bi srečala in se mi zdi koristno, da vsaj na tak način spoznam drugačne poglede in vrednote.

Metka, najlepša hvala za pogovor. Želim ti še veliko uspešnih let tako v šoli kot na drugih področjih, kjer si aktivna. ✂

Brezplačen, a ne zastonj: Kako lahko s projekti podprete ustvarjanje *Trdoživa*?

V 22. številki *Trdoživa* (XI/2, str. 49–50) smo objavili informacije o stroških izdajanja biltena in virih za njihovo pokrivanje. Slednje vključuje tudi potrebne finančne podpore drugih organizacij, ki lahko in zmorejo s plačano ali sofinancirano objavo predstaviti svoje projekte ali dejavnosti. In ravno pri tem nam lahko pomagata bralci, ki ste v svojih službah ali kako drugače vpeti v projekte, ki sovpadajo s cilji in poslanstvom *Trdoživa*.

Naš *Bilten slovenskih terenskih biologov in ljubiteljev narave* je brezplačen, a ne zastonj. Za izhajanje dveh števil letno skrbi osem strokovnih društev, a ustvarjalci biltena prihajate tudi iz drugih organizacij ali ste posamezniki, ki sledite viziji naše skupne revije. Tiskan je v 900 izvodih, široki javnosti pa je, poleg izvodov po knjižnicah, dostopna tudi elektronska izdaja, ki je objavljena kmalu po razširjanju tiskane. To objavimo na Digitalni knjižnici Slovenije in na spletnih straneh nekaterih izdajateljev. O izdaji obveščamo tudi preko več profilov Facebook, kjer izdajateljem skupno sledi več kot 20.000 oseb. Ciljno skupino oz. bralce predstavljamo

tako člani društev kot tudi mnogi drugi ljubitelji narave, med katerimi najdemo raziskovalce, uradnike, naravovarstvenike, šolarje, študente, učitelje in ljudi iz vrste drugih javnosti.

Če v svoji organizaciji ali službi pripravljate prijavo na razpis, vas prosimo, da imate v mislih tudi *Trdoživ*. Skoraj vsak projekt predvideva tudi razširjanje rezultatov projekta (diseminacija). Če so vsebine vašega projekta skladne z vsebinami biltena, lahko te predstavite tudi v *Trdoživu*. Ob tem vas prosimo, da pri pisanju prijave predvidite del stroškov za izdajo ali plačilo objave. Pri takih objavah se lahko ustrezno navede tudi financerje, objavi logotipe ipd. Uredništvo seveda pričakuje strokovne prispevke, primerljive drugim prispevkom v reviji. Opis *Trdoživa*, ki ga morda potrebujete za projektno prijavo, najdete na hrbtni strani revije. S tovrstno finančno pomočjo boste omogočili nadaljnje izhajanje *Trdoživa*. Za druga vprašanja ali predloge lahko pišete na bilten.trdoziv@gmail.com. Hvaležni bomo, če boste tudi s tovrstno pomočjo sodelovali pri ustvarjanju revije in skupnosti, ki nastaja okoli nje. ✂

POKROVITELJ/DONATOR

Izhajanje *Trdoživa* lahko finančno podprete tudi kot pokrovitelj (sponzor) ali donator in tako podprete tudi cilje terenske biologije. Podpornik je lahko vsaka pravna ali fizična oseba. Pokrovitelje navedemo v kolofonu s preostalimi sofinancerji izdaje.

Donacijo za revijo lahko nakažete na: Botanično društvo Slovenije, Večna pot 111, 1000 Ljubljana, SI56 6100 0001 3111 158 (namen: donacija *Trdoživ*), ali uporabite priloženo QR kodo.

Za to številko smo zbrali 670 € donacijskih sredstev. Vsem donatorjem iskrena hvala.

